

6210TÖ, GELENCSEK, SÁNDOK
6210TÉS IDEJE: 1975.

TART.: MAGYAR PARASZI ÍRÁSBELISÉG

5 lap

FÖLDKASZI MUTAÓ: KAPOSMENTE

SZAKMUTAÓ: XXVII

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

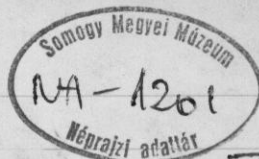
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁROZÁS

ÁTVÉNYTVE AZ EGYSÉGES HK. 3691-es TÉTELE ALÓL

Magyar paraszti irásbeliség.

Népi társadalmi dolgozat.

A Magyar Néprajzi Társaság keretében 1975. II. 19-én 12.4. kör. Külföldi Jánola egy órási felolvasást rendezett az Akadémia üemletti felolvasó termében.

A felolvasó nagyon értékes adatok és hasznos témákról számolt be, és felhívást intézett a néprajzi gyűjtőkhez, hogy ezeket gyűjtsék be vagy másolják le, mert értékes néprajzi adatokat tartalmaznak.

Napjainkig kevés olyan általános iskolát végzett falusi ember akadt, aki tollat fogott és hasznos dolgozatot jegyezgetett fel.

Azért valamilyen oknál fogva gyakran találtunk ilyeneket is.

A múlt század második felében is már találtunk ilyeneket a régi kalendáriummokban a gyermekek születési idejét halálát az öregeket is, és a házi állatok ürkedése és az ellését jegyezték fel.

Ami fontos jegyzet az időjárásról is az egy jelző napokhoz fűződő időjárás-következtetéseket nézőtől - szilveszterig. Láttam kalendáriumban üstökös, és fény-tűz-méreg feljegyzést is.

A régi katona éveit is feljegyezte ritkábban egy értelmesebb paraszt ember, de ezeket inkább úgy mesélték el lepszívesebben a katona fiatal ember, amint levelet küldött hazra a katona fiatal ember, sajnós ezeket ritka helyen őrizték meg.

Feljegyezték különböző köszöntő verseket vőfély köszöntő verseket ezeket külön file valahány viszonyokhoz is alkalmazták pl ha a menyasszony vagy a vőlegény, éneke vagy felárva. Istvérektől szülőktől elbuzgatták karácsonyi

Lakodalmi pohárköszöntőket, és ezekben sikamlós népszerűen sértő adatok is előfordultak. menyasszonyi sirató verseket is. Népi imák énekek és halott sirató verseket is jegyezték fel. és virrasztó verset és mondókat Luca napi karácsonyi újévi köszöntő verseket.

A legáltalánosabb népi irásbeliség a népi levelek amelyekbe rendszeres belétküldteti

népírók szerint 100 évig vissza tekintve érdemes betekintést mutat ki az értelmiségi, paraszti, béres és a cipőny levelek.

A paraszti levelek közt ma is találunk a múlt századi levél formákat a levelek bekerítésében és a záró befejezésben. A múlt század vége felé kiadtak nyomdai kis broszura könyvet amelyben a levél írás címzei udvölet és a befejezési útmutatót felsorolja és minden fél hivatalos kérvény és beadványok útmutatóját felsorolja. Az a tervezett levél írás tárgyainak az utat is jelzi, hogy a címzeinél fel kell írni a helység városnégy nevet, és így találunk Szolnok megye Szolnok, Kolozs megye Kolozsvár Pest megye Budapest is. amivel kötelezővé érteik, hogy ezt fel kell jegyezni, akkor is, amikor ez felesleges. A címzeiben elő címmel, minden levélben felkintő N. N. nyomdalmi béresnek, Szépművészi N. kisasszonynak völegény jelöltnek stb.

A század elején ismertem egy jó mesemondó béres embert, ez feljegyzte iskolába az érdemesebb meséket amelyet hallott vagy olvasott vagy a katonaságnál tanult. Láttam a 930-as években vaskos irattomb kérésrelt amelyben versek köszöntők vöfény és sirató versek voltak feljegyezve, többféle köszöntők vendég hívogatók stb. az írójára még életben van, költőn kérté egy főfőly lakodalmi használatra és falun ilyen soha nem adnak vissza.

A napi érekeket is gyakran feljegyeztek, és virrasztó éreket búcsúzóit is feljegyzett falusi asszony, irkalapra. A hársági szerződés, Moring levél, is gyakran a múlt századból. A régi kalendáriummokban is sokféle feljegyzés volt. időjárás, versek köszöntők, és napi gyógyi szati tanácsadók állat gyógyászat is. időjárás következtetése. Láttam egy 17 db-ból álló kalendárium gyűjteményt falusi öregembertől, a kalendárium keret szile is tele írva. Az első ritaphatórnál kiadtak napló noteszt nélapokkal, kérdés- és a napi hasznos élet útmutató feljegyzéssel, kitöltve is láttam ilyen napló noteszt egy en ilyen kézirati naplót is

Az a napló amelyet egy falusi ember tizedes rang³ban írt meg a harctárcára indulástól a forradalmi le-
szerelésig. 1915-ben láttam Oláhujvány levelét a harc-
tárcáról Szombor környékéről írta 1915 májusban.

Akad még 1917-ből katonai szabadsápos levelis a
frontról és vissza. A porrásti krónika írás is ritkán
előfordul vagy valamilyen esemény feljegyzés. de
ilyen leginkább előfordul levelereiben.

A szigorú költök is egy kalendáriumban fel volt jegyezve
és álmom fejtét is feljegyezték irkába.

Egy ékes szőlőművelő istelmes falusi paraszt embert ismer-
tem Tóth Tamás Mihály Nagybéri lakos 1889-1968+ Ez egy olyan
belémít végzett ember volt, hogy a fejlődő nagyközségben
ő képviselte a falu előkelőség látogatóit, porozó képviselő
püspök, megyei, és a miniszteri látogatókat, ő fogadta
habár nem volt községi bíró, mert 8 holdas kisparaszt
volt. Az iskolások ephárkőzig elűke hegyközig képviselője
volt. Alkban az eretben, ha magas vendég érkezett a község-
be, akkor a Tóth Mihályt hívték fel, hogy fogadja és mond-
jon szép fogadó üdvözlő beszédet. Mondott is olyan szép
üdvözlő beszédet, hogy az istelmesigieknek is beem-
lélésre vált volna. É sorok írása mondtam neki,
hogy jegyezze fel, hogy mikor is kit fogadott és az üdvöz-
lő beszédet is. és örökítse meg az ütdölok számára.
az elhangzott beszédek és az fogadott válaszait.

Nem szólt rá semmit, és én erre megjegyeztem, hogy
egy alkalommal felveszem papírra és megírom a falu-
krónikába. Rövidesen a gyűjtést kapott és megkaptam.

Milyen kár az, hogy a nevére nem írogatott.

Egy régi kalendáriumban feljegyezték 1897-ben
a keresztgyerekeknek adott koronára ajándékot, és mit
kapott onnét viszonzásul. Az 1973 évi országos néprajzi talál-
kozón is a szoba társak és az előadói szünetekben szóva-
teltam az eszmecsere társaknak, hogy én magam hiányá-
ban elkírem az adatközlő keriratát az adatgyűjtéshez
Népdalok Balladák, síráló temetési, virráló imákat
énekeket. Egy néprajzos gimnáziumi tanár monotta
Sohse gyűjtsem magam ilyen eppügyű paraszt firkálmányo-
kat hanem másolja le és dobja a papírkosárba

Mert ennek semmi néprajzi műzealis értéke nincs és^{4.}
nem is lesz soha. A múzeumban is bemutattam és tényleg
csak rátekintett a néprajzos múzeológus és ment tovább.
Később egy vidéki kis múzeum igazgatójával beszél-
gettem és soráttettem azt, hogy én több témánál az adat
körül saját kiegészítésben is gyűjtöm az adatokat, de
mondtam, hogy aztán ennek semmi jelentősége nincs
Adja ide Sándor bácsi, én ereket is gyűjtöm mert
ezeknek nagyon az a kulturális értéke mint a gépiránydolgozatok.
Az előbb említett néprajzi gyűlésen 1975 febr 19 én
bebizonyosodott az, hogy nem jartam erre a terep terves
utakon mert a legmagasabb néprajzi fórumon csak
felkarolásra hívták fel a figyelmet.
Nagyon célszerű lenne erről is útmutató kérdőívet
kiadni, és akkor ez országosan fellelhető lenne ezen
téma gyűjtéit is. és a kallódó régi ilyen dokumentu-
mok nem vesznek semmibe. és ennek a gyűjtés ri-
vén több néprajzi gyűjtőt hívnának elő. és munkába állítanák
OTRE állította Gyelencs és Sándor
már nyugdíjas
A sajtó tapasztalatom szerint.
Gombóvár 1975 VI. B én.

Egy régi jó mememondó bárosunkert is
hallottam, hogy meze feljazzit is vérezt.

Megrendelés	A megrendelő neve és állomása	Megrendelt munka
a meghelynek a megrendelőnek	Számház	

hová lett a dolgozata
Horváth István József 1876 - 1934 Győr
Az utóbbi időben én olyan módszerrel gyűjtöm
a néprajzi adatokat hogy az illetőtől a saját
kírátaival dokumentálom az adat gyűjtést
a magánó hiányában.

Az 1973 évi országos néprajzi találkozóra is
elvittem ízen némi népi irásbeliséget és a
szólódban is az előadás szünetében ezmeccre
folytatás a ~~szóló~~ kalomával nére gettük egymás dol-
gait. Egy néprajzos gimnáziumi tanár mondta
sokse gyűjtöm maga ízen egyjű párest fűkűp
mányokat mert ennek semmi néprajzi műre-
sítés jelentősége nincs és nem is lesz soha
máskorra le és dolja a papírkönyvbe.

A műveimben is bemutattnak és tényleg csak rá-
tekintett a néprajzos művelőgus és mekk odébb
Egy kis vidék: műveim igazgatója volt na-
lam néprajzi ügyben és szóval tette az art, hogy
én a Balladákat népdalokat síróto temetői
virranto imákat énekekkel az adatkörö
saját kizírataival is dokumentálom és ennek
semmi jelentősége nincs.

Adja ide nekem Sándor báni én ereke
gyűjtöm és ennek ugyan az az értéke mint a
a fejirásos dolgozatnak.

Febr. február 19-én el a 12 4kor a néprajzi
Társaság az Akadémia kistermében 11. em.
tartott közgyűlést, amelyre én is mint Tap keptem
meghívót és ott voltam a beveretét Küllös Imola
tartotta. A Magyar Paraszti Irásbeliség című
Nagyon hasznos felhívást tartott kb 90percig olvasott
fel. Itt látnam hogy mégis csak van jelentősége a
a párest írásoknak